

говорити про те, що в глобальній фінансовій системі всі засоби виправдані. Головне, щоб реалізувався фінансовий, він же вартісний, контроль над господарським середовищем. Це вже не економіка, а фінансова економіка (“фінансономіка”). Вона відрізняється від “просто економіки” не якоюсь сутністю – число залишається числом, а функціональною роллю і способом реалізації економічної, тобто вартісної сутності. Економіка пов’язана з реальністю, несе на собі її відбиток, є в значній мірі функцією від реальності; сама вартість постає як об’єктивна, володіюча матеріальною субстанцією, котру можна виміряти, чим і визначити правильні ціни. Зовсім інше – фінансова економіка: вона вже не залишає ніяких ілюзій відносно онтологічної природи економіки – як чогось неприродного, суто числового, яке виходить із свідомості і від неї залежної. Фінансова і грошова економіка є такою, що стоїть над господарською реальністю і здатна цю реальність “конструювати”, творити і перетворювати.

Світ фінансової економіки є “космополітичним модулем”, співтовариством активно діючих людей, пов’язаних між собою проектом, контрактом, діловим простором і засобами телекомунікації. Цей світ формує власний глобальний проект – надвідкрите суспільство фінансової цивілізації, в сітьових глибинах якої “розчиняється” централізоване середовище існування, зіштовхується актуальне й ілюзорне, народжуючи новий світ розділених ризиків. Соціальний простір стає безмежним і багатоваріантним, росте анонімність генези й містифікації змісту подій. Ситуація, яка склалася, є свого роду завершенням гегелівської тріади становлення глобального капіталізму, який відкриває інші горизонти цивілізаційних вимірів. Сутність цих вимірів складають гроші. В глобальній економіці, яка й надалі продовжує стрімко розвиватися, влада грошей та інститутів, побудованих на ній, витісняє економіку будь-якої держави, комбінації держав або міжнародних організацій, які сьогодні існують. Гроші – основа сучасного грошового ладу, змісту і смислу фінансової цивілізації. Вони – головний чинник трансформації людини.

Враховуючи дану ситуацію, сучасна методологія повинна орієнтуватися на вплив фінансово-економічних чинників, які опосередковано змінюють стратегії пізнавальної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Базилевич В. Д. Экономико-философская мысль современного мира / В. Д. Базилевич, В. В. Ильин. – К.: Знання, 2015. – 821 с.
- 2.Ильин В. В. Магия денег. История, философия, жизнь: монография / В. В. Ильин. – К.: УБД НБУ, 2011. – 590 с.

Курбатов Олександр Геннадійович – кандидат філософських наук, доцент кафедри богослов'я та гуманітарних дисциплін Класичного приватного університету

ВПЛИВ РІВНЯ САМООЦІНКИ ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ НА ЙОГО ПЕДАГОГІЧНІ ЗДІБНОСТІ

Зв'язок самооцінки педагога з особливостями його професійної діяльності (зокрема, з його професійними здібностями) досліджується багатьма авторами. Але через загальну майже повну відсутність уваги до професійної педагогічної підготовки викладачів вищих навчальних закладів серед них бракує досліджень, у яких вивчався би вплив самооцінки на рівень

професійних здібностей педагога вищої школи. Нами було проведене емпіричне дослідження, метою якого було відстеження взаємозв'язку рівня самооцінки та педагогічних здібностей педагогів вищої школи.

У даному дослідженні брали участь викладачі вишів, віком від 25 до 76 років. Усього в експерименті брало участь 30 чоловік, яким були роздані дві тестові методики: методика «Педагогічні ситуації», що визначає рівень організаційно-комунікативних педагогічних здібностей та методика дослідження самооцінки (Будасі) з інструкціями по їх виконанню.

У результаті експериментального дослідження виявилось таке:

серед викладачів з нереалістично високою та високою самооцінкою не виявилось жодного з високими педагогічними здібностями;

оптимальними для педагогічних здібностей виявилися верхні дві третини інтервалу, який за нормативом відповідає середній самооцінці. Педагогічні здібності викладачів, самооцінка яких знаходиться у цьому інтервалі, достовірно вищі, ніж у викладачів з високою та нереалістично високою самооцінкою; ця достовірність встановлена методом Стьюдента та непараметричним методом χ^2 («хі-квадрат»). На основі кореляційного аналізу через обчислення коефіцієнту кореляції рангів Спірмена встановлена також достовірна зворотна кореляція між самооцінкою та педагогічними здібностями на всьому інтервалі від нижньої третини середньої самооцінки і вище, що якраз відповідає половині вибірки з найвищою самооцінкою;

- у половині вибірки з найнижчою самооцінкою розкид педагогічних здібностей взагалі хаотичний; однак у групі викладачів, самооцінка яких за нормативом тесту відповідає низькій, спостерігається другий «пік» педагогічних здібностей; у всій групі, що об'єднує обидва «піки» та проміжок між ними, вони теж достовірно вищі (за методом Стьюдента), ніж у викладачів з високою та нереалістично високою самооцінкою;

у групі викладачів з нереалістично низькою самооцінкою спостерігаються діаметрально протилежні результати педагогічних здібностей при повній відсутності середніх між ними результатів; тут знаходяться випробовувані з найвищими та найнижчими педагогічними здібностями.

Таким чином, за результатами дослідження доведений негативний вплив завищеної самооцінки на педагогічні здібності викладачів. Що стосується впливу заниженої самооцінки, то очевидно, що в деяких випадках прихований комплекс неповноцінності може мобілізувати людину на вдосконалення своїх професійних (і зокрема педагогічних) якостей шляхом самоусвідомлення та роботи над собою. Але, очевидно, так буває не завжди, і тоді у повній мірі проявляється негативний вплив заниженої самооцінки на педагогічні здібності викладача.

Стосовно практичних рекомендацій, які випливають з результатів цього дослідження: по-перше, враховуючи негативний вплив неадекватної самооцінки на педагогічні здібності викладачів вищого навчального закладу, їм може бути запропонований тест на виявлення рівня самооцінки особистості, а також тест «Педагогічні здібності»; по-друге, для молодих та виявлених «проблемних» викладачів доцільно організувати тренінги, спрямовані на усвідомлення та прийняття себе та інших, відреагування емоцій та почуттів.